

НЕДЕЉА XXII
НА ЛИТУРГИЈИ
ЈЕВАНЂЕЉЕ ПО ЛУКИ

Гл. 16, ст. 19 – 31. Зач. 83.



ече Господ причу ову: Човек неки беше богат и облачаше се у порфиру и скупочено платно, и весељаше се сваки дан. А бејаше неки сирوماх, по имену Лазар, који лежаше рањав пред вратима његовим. И желео је да се насити мрвама које падаху с трпезе богатога.

А још и пси долажаху и лизаху ране његове. И кад умре сирوماх, однесоше га анђели у наручје Авраамово. А умре и богати, и покопаше га. И кад беше у аду у мукама, подиже очи своје и угледа издалека Авраама и Лазара у наручју његовом. И повика. Оче Аврааме, смилуј

се на мене и пошаљи ми Лазара нека умочи у воду врх од прста својега да ми расхлади језик, јер се мучим у овоме пламену.

А Авраам рече: Синко, сети се да си ти примио добра своја у животу своме, а Лазар зла; и сад се он овде теши, а ти се мучиш. А осим тога, међу нама и вама је велика провалија, те они који би хтели прећи одовуд к вама, не могу, нити они отуда к нама.

Тада рече: Молим те, оче, да га пошаљеш кући оца мојега, јер имам петоро браће. Нека им посведочи да не би и они дошли на ово место мучења.

Одговори му Авраам: Они имају Мојсија и Пророке, нека слушају њих.

А он рече: Не, оче Аврааме, него ако им дође неко из мртвих, покајаће се.

А Авраам му одговори: Ако не слушају Мојсија и Пророке, неће веровати ни ако неко из мртвих васкрсне.

НЕДЕЉА ДВАДЕСЕТ ДРУГА

Јеванђеље о Лазару и богаташу

Лука 16, 19 – 31. Зач. 83.

О својини се препиру људи на земљи, и нигде краја овом заморном и неуспешном препирању! О, људи, а чија сте ви својина?

О пашу се отима стадо, а власник и паше и стада стоји и гледа с чуђењем, зашто се његово стадо толико отима о његову пашу, кад он брине о стаду и о паши?

Многе ствари човек памти, а једну никакo да запамти – ма колико му се она понављала – да он без својине улази у овај свет и без својине излази из овога света. Људи деле ову црну земљу, и никад да је поделе! И животом плаћају границе своје својине, и границе ипак остају помичне. Несравњено скупљим плаћа се несравњено јевтиније; и људи се много и не буне против тога, но ту страшну цену називају или правом, или патриотизмом или неким другим утешним именом. Само никакo да кажу, да је лудост што је овца дала свој живот за шаку траве, кад је трава ради живота

а не ради траве. Питање својине на крају крајева јесте питање траве, јер све што људи једу и у што се одевају јесте трава, или понешто још мртвије од траве. У самом почетку Светог Писма каже се, да Бог даде људима и зверињу биље и траву за храну (Пост. 1, 29 – 30; 9, 3).

Кад поставите људима питање; шта је важније: трава или човек? добићете једногласан одговор, да је човек важнији. Али на делу људи признају да је трава важнија од човека кад жртвују и туђи и свој живот за траву.

Но и ако је питање својине, питање траве, ипак је то питање главни камен спотицања у животу људи на земљи. Само они који су својим духом најсличнији Богу не спотичу се о тај камен, него га обилазе и немарно остављају за собом. Осталима је тај саблажњиви камен предмет препирки, предмет разговора, предмет неизмерног труда и зноја, предмет и садржина целог живота, и, најзад – њихов надгробни споменик.

Где је благо Крезово? Где су ручкови Лукулови? Где је држава Цезарева? Где, сила Наполеонова? Свему томе још се и

може наћи трага, у овом облику или у оном, но није то важно толико колико: где је сада богати Крез? Где прождрљиви Лукул? Где властољубиви Цезар? и где силни Наполеон? Најважније је знати, где су људи, а не где је својина њихова. Но ово ми не можемо дознати пре него што дознамо, чија су својина људи?

Чија су, дакле, својина људи? Онај ко реши питање својине човека, лако ће решити питање својине човекове, као путарима кад уклоне највећи камен с пута што је лако потом одгрнути шљунак и лишће.

Кад људи сами решавају ово питање, мимо Христа Господа, као што су и решавали сами кроз хиљаде година, онда га они реше на два начина: прво решење: човек је својина злих духовних сила које се крију иза природе и под маском природе, и другог решење: човек је својина саме природе која га је и створила, која га држи неко време, као намештај међу својим намештајем, и која га најзад ломи и убија. Сва мудровања људска од постања света, која нису позајмила ни мало разума од Христа, имају само та два одговора на питање: чија је својина човек.

А Христов одговор на ово питање гласи: човек је својина свеблагога Бога. И то својина не тако као што су ствари својина нечија него као слободно и разумно биће, као Син Божји. Ово решење није решење једнога философа – јер да је тако ми не би веровали – него је ово решење Очевица, који је дошао људима у посету из саме троједине централе бића и живота, из које се живот разводи по свима световима. Зато ми и верујемо у ово решење и држимо га као једино истинито и једино спасоносно. Ово управо и не може се назвати решењем, него сведочанством Очевидца.

Овим сведочанством решена су и сва питања својине човекове, сва питања газдинства, економије и политике на земљи. Људи су Божја својина, значи: и природа је тим пре Божја својина. А ово опет значи, да све оно што човек назива својом својином у ствари је Божја својина, и позајмица Божја људима. Ту позајмицу Бог је разделио људима неједнако. Зашто неједнако? Зато што су људи слободна и разумна бића. Мртвим стварима Бог је доделио све подједнако. И полуживим створењима, т. ј.

неслободним и неразумним, Бог је доделио све подједнако. А Својим слободним и разумним створењима Бог је доделио све неједнако, да би се показао њихов разум и њихова слобода; да би људи увидели братску зависност један од другог; и да би мудрим руковањем позајмице Божје омогућили спасење како своје тако и своје браће. И тако позајмица Божја – или оно што људи погрешно називају својом својином – јесте само средство спасења људског.

Данашње јеванђеље говори о једном богаташу који није својину схватио тако него иначе, у апсолутном смислу те речи, и који је због тога дочекао такве муке, да се човеку срце леди и коса костреша само читајући опис тих мука.

Рече Господ: **човек неки беше богат, који се облачаше у скерлет и свилу, и весељаше се сваки дан сјајно. А бејаше један сиромах, по имену Лазар, који лежахше пред његовим вратима гнојав. И жељаше да се насити мрвама које падаху с трпезе богатог; но и пси одлажаху и лизаху гној његов.**



Ово је страшна слика земаљске неједнакости. Но, почакајте, доцније ћемо видети још страшнију слику небеске неједнакости. Каква противположност: на једној страни богаташ, одевен у скерлет и свилу, а на другој просјак, одевен у ране и гној! На једној страни човек коме чине друштво људи слични њему: богати, сити, одевени и весели; на другој страни човек коме једино пси чине друштво! На једној страни богатство, здравље и ситост до преситости; на другој страни чемерна беда, болест и глад! На једној страни урнебес од песме игре и

смеха, на другој страни ћутљиво чекање на мрве хлеба, и ћутљиво посматрање течења гноја из свога тела, и ћутљиво чекање смрти! ћутљиво и стрпљиво – јер се не каже, да је Лазар искао помоћи, нити викао као други просјаци. Он је у својој глади само желео мрве испод стола богаташева и ћутао је. Он је срцем разговарао с неким, но језиком ни с ким. Но шта и да говори језиком о својој беди, кад је цело тело његово, окружено псима, јасније о томе говорило, него сви језици на земљи?

Но, запазите врло важну ствар, да Господ не спомиње име богаташево, а име бедника спомиње. И кроз целу причу име богаташево остаје неспоменуто, док се Лазарево име спомиње и на земљи и на небу. Шта то значи? Није ли то сасвим супротно обичају људском, да памте и спомињу имена богаташа, и да имена сиромаша или не памте, или, ако их и знају, не спомињу их? Као безимене сени просјаци ходи или пужу по земљи међу људима, сви са једним општим именом – *просјак*, док се име богаташа разлеже дворанама, пева у песмама, пише по историјама и новинама, изрезује на споменицама.

Баш зато Господ и не спомиње име богаташево, да не би дао и сувише чести ономе кога су људи толико чествовали, и да би показао да су судови Божји друкчији од судова људских, и често сасвим супротни овима. Он није дошао на земљу да поступи у свему као што поступају људи са људима него да покаже како ће небо поступити са људима. И већ самим тим пропуштањем имена богаташева Он открива једну небеску тајну. Име оваквих богаташа биће на небу као и непознато; оно се неће спомињати ни међу ангелима ни међу светитељима. Оно ће бити избрисано из Књиге живих. Господ је морао знати име богаташево као што је знао и име сиромашово, но није га нарочито хтео изговорити Својим животворним устима, да га не би тако обновио и оживео, пошто је оно већ било избрисано из Књиге живих. Запазите, да се Господ као нарочито чувао да изговори Својим устима име Иродово, Пилатово, Кајафино. *Идите кажите оној лисици (Лк. 13, 32)! говори Он за Ирода, но неће да изговори име његово. Још раније је рекао Бог за безаконике кроз Псалмиста: нити ћу споменути имена њихова устима*

мојим (Пс. 16, 4). А праведницима је Господ Исус рекао: *радујте се што су ваша имена записана на небесима* (Лк. 10, 20); и то радовање Он им препоручује изнад сваког другог радовања, чак и изнад радовања од тога што им се зли дуси покоравају.

Но какво је зло учинио овај богаташ, да Господ неће ни име његово да спомене? Гле, Господ га не оптужује ни за крађу, ни за лаж, ни за блуд, ни за убиство, ни за неверовање у Бога, па чак ни за криво стечено богатство. Јер изгледа, да он није сам ни стекао то богатство, ни право ни криво, него наследио, пошто се каже беше богат, а не: постаде богат, или: обогати се. Но нашто да га Господ оптужује, кад је жива оптужба против њега стајала пред капијом двора његовог, исписана не мастилом по хартији, него ранама и гнојем по кожи живог човека? Несумњиво, да је богаташ имао све оне пороке, које богатство неминовно доноси собом сваком лакомисленом. Јер онај ко се сваки дан раскошно облачио, раскошно јео и пио и весело проводио, није могао имати у себи страха. Божјега, није могао уздржати језик свој од

многоречивости, ни трбух свој од прождрљивости, ни срце своје од гордости и сујете, нити од презирања других људи, нити од подсмевања светињи Божјој. А ово све пак неизбежно и незадржано гони човека и на блуд, и на превару, и освету и убиство и богоодрицање. Но све те грехе и пороке богаташеве Господ не, набраја. Из Његове приче само је један преступ богаташев јасан, а то је: крајње презирање човека Лазара, и то ни због чега другог, него због бедности и болести. Да је Лазар био здрав и у свилу одевен, па се појавио пред капијом, богаташ би га несумњиво ословио, и позвао за трпезу своју, – ословио би га као човека, признао би га за човека. Међутим у бедном и гнојавом Лазару он није гледао човека нити признавао човека. Он је презрео створење Божје као и да не постоји. Он је одвратио очи своје од њега, да не упрља поглед свој. Он је сматрао себе својом сопственом својином, и своје богатство сматрао је, не позајмицом Божјом него искључиво својом својином. Талант који му је Бог дао, он је закопао у земљу овога тела, и није дао да се њиме користе они који су то потребовали. Његово срце било је отежало

ждерањем и пијансавом (Лк. 21, 34), те је било потпуно слепо за духовни свет и за духовне вредности. Он је гледао само телесним очима, слушао телесним ушима, живео телесним животом, Његова душа била је исто онако гнојава као Лазарево тело. Његова душа, била је права слика Лазаревог тела, и Лазарево тело било је права слика његове душе. И тако, Бог је био поставио два човека на земљи, да буду огледало један другом, једнога у двору, другога пред капијом двора. Спољашњи сјај богаташев био је огледало унутрашњости Лазареве, а спољашњи гној Лазарев огледало унутрашњости богаташеве. **Зар је потребно било да Господ набраја све грехе богаташеве?** Они су једним потезом сви објављени, сви до једнога. Немилосрђе богаташево према Лазару скинуло је завесу са ђубришта душе богаташеве, и сва гадост тога ђубришта, и за очи и за уши и за нос и за језик; тренутно је објављена.

Ето, то је слика двојице неједнаких људи на земљи; једнога чије су име људи врло добро знали и радо изговарали; и другога, чије име људи нису хтели знати. А ево

сада каква је слика те двојице неједнаких људи на небу.

А кад умре сиромас, однесоше га ангели у крило Аврамово; а умре и богати, и закопаше га. И у паклу кад беше у мукама подиже очи своје и угледа из далека Аврама, и Лазара у крилу његову.

Умиру богаташи као што умиру и сиромаси. Нико се не рађа у овај свет, да живи у њему вечито, јер и свет је овај смртан и чека свој крај. Богаташи умиру с уздахом за овим светом, а сиромаси са уздахом за оним. Оставивши свет овај богаташ, оставио је сјај и раскош и сласт; а Лазар оставивши овај свет, оставио је глад, гној и псе. Но погледајте сад жетву, Божју! Кад умре сиромас; ангели узеше душу његову и однеше у Рај; а кад умре богаташ, ангели се вратише од његовог самртног одра празних руку. На једном споља трулом дрвету ангели нађоше и изабраше диван и зрео плод; а на другом споља лиснатом и зеленом дрвету не нађоше никакав плод. *А свако дрво које добра рода не рађа сече се и у огањ се баца* (Лк. 3, 9). Ове пророчке речи дословце су се испуниле на немило-

срдном богаташу. Он је био посечен, и телом и душом; тело му бачено у гроб да гори у земљи, а душа у пакао да гори у паклу. Ангели се нису ни приближили његовој самртној постељи јер су знали да ту нема за њих ништа; него му се приближише ђаволи и људи, да га и једни и други закопају; и ђаволи му закопаше душу у пакао, а људи тело у Земљу. Наравно, да су се људи различно односили и према мртвим телима богаташа и Лазара, као и према њима живим. Смрт богаташа објављена је на све страна, а сав се град узрујао и стекао мртвине на погреб. Ледено тело, које је у смрти ваљда, први пут изгледало озбиљно откад се родило, било је опет обучено у нов скерлет у нову свилу, смештено у ковчег од ретка дрвета и ретка метала, и вожено кроз град у позлаћеним колима, са коњима покривеним црним покривалима и тако примораним да и они изражавају жалост за оним који је животом својим проиграо сажаљење неба. За колима су ишле чете пријатеља, сродника и слугу, све покривено црним жалости. За ким? За оним који није хтео ни отпатке са свога стола дати једном гладном просјаку. Сав се град сте-

као на његов троб, да чује беседе о његовим врлинама и заслугама за град, за народ и за човечанство красне као скерлет и глатке као свила на мртвачевом телу, коме више нису биле потребне ни мрве са трпезе овога живота; речи лажне као и сав живот овога човека; речи празне као што је била празна и душа његова без добрих дела. Најзад је тело са скерлетом и свилом положено у земљу не да га лижу пси него да га једу црви. На гроб су положени зелени и цвећани венци, њему који је изгубио венац небеске славе. И подигнут му је више главе скупоцен споменик са златом исписаним именом, које се није налазило у Књизи живих. Но од хиљаде оних, који су правили ову бескорисну параду, ниједном није падало на ум, да је у то само време душа богаташева била у паклу.

– А какав је био погреб сиромаха Лазара?

Као и погреб једног пса кад се нађе мртав на улици. Неко је морао доставити градској власти, да некакав мртав просјак лежи на улици; да би власт требала да се постара да га погребе из више разлога, а нарочито из два: прво, опасност је да га пси не иски-

дају и не разнесу по граду; а друго, опасност је да се не усмрди, и тако закужи град. У осталом, треба га што пре извући из града и закопати и још због тога, што мртво, згрчено, гнојаво и дроњаво тело вређа погледе мимопролазника. Ниједан разлог, дакле, није због Лазара но сви због самих грађана. Он је, сиромаш, био досадан људима за живота, па, ето, и после смрти. Власт се морала мрштити на ту непријатну вест, и тражити људе који ће свршити тај непријатни посао, и бринути како ће те људе исплатити за тај посао! И уста устима саопштавала су: умро неки просјак! Ко ће сахранити једнога просјака? Где, и о чијем трошку? Које тај просјак? можда су питала радознала деца. Смешно питање! Ко би још знао и памтио имена просјака!

Ето, још каква је огромна разлика била између та два човека у погледу њихове вредности у очима људи! Али небо не полаже много на оцену људи, ни на њихове похвале нити на њихово пљување, ни на ордене нити на осуде. Људске оцене простиру се само до гроба умрлих, а после овог небо узима њихове душе и даје своје оцене.

По тој оцени неба свилени богаташ је за-
пао у пакао, а гнојави Лазар се дигао у Рај.

**И кад би у паклу, у мукама вели-
ким, подиже богаташ очи своје и уг-
леда издалека Аврама и Лазара у
крилу његову.**

Ваљда први пут од свога постања сада богаташ подиже очи своје горе. На земљи је гледао само на себе и на свет око себе, и немајући никакве муке његов се поглед никад није ни дизао навише. Тако је и данас са многим од нас, због чега је и постала пословица: без невоље нема богомоље! Нека су зато по хиљаду пута благословене муке које у овоме животу сналазе нас и приморавају нас да дигнемо очи своје и срце своје ка Господу! Да овај несрећни богаташ није проклињао муке на земљи и бежао од мука, тражећи само смеха и весеља, он би још на земљи подигао очи своје к небу, и вероватно спасао би се пакла, одакле је узалудно дизати очи у вис. Рекао је још премудри цар: *боља је жалост него смех, јер кад је лице невесело, срце постаје боље* (Пропов. 7, 3). Овај богаташ се смејао и веселио целога живота, и кроз смех и весеље срце се његово потпуно испразнило од

страха Божјега. Кад он, дакле, погледа из пакла горе, угледа у даљини Аврама и Лазара у крилу његову. *Издајека*, каже се, да се тиме означи, да је ад удаљен од рајског обиталишта праведних. Аврам је праотац народа јеврејског по телу, но по својме благочешћу он је праотац свих праведника који вером, послушношћу и смирењем угодише Богу испунивши вољу Божју. И Лазар беше у крилу Аврамову. Шта значи крило Аврамово? Значи тихо пристаниште свих праведних, које је Бог упокојио после буре живота на земљи. До Христа Аврам је сматран од Јевреја за првака међу праведницима, а Господ је говорио ову причу Јеврејима. Наравно, доласком Христовим у свет постали су многи још већи од Аврама у царству Божјем. Није Господ обећао Авраму, него апостолима Својим да ће сести на дванаест престола и судити над дванаест колена израиљевих. Но од Симова племена Аврам се први удостојио царства Божјега (Лк. 13, 28), у коме су поред њега и сви остали праведници, намучени и побијени пророци, благочестиви цареви и други богоугодници. У то друштво највећих праведника, у друштво Аврама, Исака,

Јакова, Јосифа, пророка Илије и Јелисеја, праведнога Јова и славног Давида, дошао је и Лазар, онај бедни сиромашак, који је у животу стрпљиво подносио глад, и голотињу, и презрење, и болест, и гној. Нико од њих није дошао у то место светлости, мира и неисказане радости, због свог земаљског богатства и весеља, због своје научености и власти, због своје царске круне и господства, него због своје тврде вере и наде у Бога, због своје покорности вољи Божјој, или због свог стрпљења и благовременог покајања. Јер не гледа Бог шта је ко овде на земљи, него гледа какво је чије срце. У Његово царство ући ће они који су имали не царску круну, него царску душу; и ућиће богати милосрђем и вером, а не новцем и земљом; и ући ће научени, но не научени земљом и телом, него мудрошћу Божјом; и ући ће радосни и весели срцем, но не они чије су срце веселили само свирачи и играчи, него којима је срце било испуњено радошћу и весељем од Бога, као што вели Псалмист: *срце моје и тело моје радује се Богу живоме* (Пс. 84, 2)!

Шта, дакле, рече грешни богаташ смотривши над собом тај сјајни приказ, и ви-

девши у близини Аврамовој и Лазара, онога истог Лазара, чијим именом он није хтео на земљи прљати уста своја?

И повикавши рече: оче Авраме! смилуј се на мене и пошљи ми Лазара, нека умочи у воду врх од прста свога и да ми расхлади језик; јер се мучим у овоме пламену.

Заиста, нема речи које би боље могле изразити страхоту мука грешника у паклу! Кад је неко мало гладан, он тражи меса и рибе, да задовољи свој стомак, кад је неко много гладан, он тражи ма и суха хлеба, да засити своју глад; а кад је неко близу умирања од глади, он је радостан ако добије и шаку жира, да поврати живот свој. Какав је неописано страشان био пламен паклени, у коме је овај богаташ горео, јасно показује то што он не тражи ни комад леда, ни ведрицу воде, чак не ни чашу воде, него само влажан врх једнога прста! Само једна кап воде на врху прста да се спусти на његов врели језик! О браћо моја, кад би људи веровали да Христос Господ није пошао на земљу да увелича царство неистине још једном неистином; и да Он није могао уопште изрећи неистину нити пак преувели-

чати једну ствар, ваистину ова једна једина јеванђељска прича Његова била би довољна да спасе све живе људе на земљи. Погледајте, како овај човек који није знао за милост у овоме животу вапије за милост из пламена пакленог! Па онда погледајте се и пребројте се сви ви који не само не чините милост него творите немилост према беднијим и сиромашнијим од себе! У скором времену можете ви вапити за милост као и овај негдашњи богаташ са онога места, на које се зраци милости у вечности не спуштају.

А Аврам рече: синко, опомени се да си ти примио добра своја у животу своме, а Лазар опеш зла, а сад се он теши, а ти се мучиш. И преко свега тога постављена је међу вама и нама велика пропаст, да они који би хтели одовуд к вама прећи, не могу, нити они отуда к нама да прелазе.

Аврам ословљава грешника у паклу са благом речју – *синко!* што показује савршено одсуство сваке злобе код праведника у царству блаженства. Осим тога, таквим ословљавањем праотац Аврам хоће да на-

помене своје потомку, да је овај из његовог племена, да је имао пред собом пример врлине како његов, Аврамов, тако и осталих праведника, и да је могао себе благовремено спасти од паклених мука. Но он не може да испуни молбу грешникову из два разлога; прво, јер је таквим положајем ствари задовољена небесна правда, и друго, јер између обиталишта праведних и мучилишта грешних у ономе свету нема ни моста ни пута за људе. Да ли ће пак неки грешник, по молитвама Цркве на земљи, бити од Бога преведен из пакла у рај пре Страшнога Суда, то је тајна Божја, у коју се Аврам не упушта. Он само напомиње негдашњем богаташу – сада сиромашнијем од свих просјака на земљи – да је он примио на земљи све што је желео; па како он на земљи никада није пожелео небесних блага, нити је за њих дао једну мрву хлеба, нити пролио једну једину сузу, то је он примио сву своју плату потпуно у земаљском животу. Лазар је пак у овом временом животу примио само муку, и бол, и презрење, и сузе, желећи блага небеских, па је, ево, и примио та блага. Као што је и Господ рекао: *благо онима који плачу, јер ће*

се утешити (Мат. 5, 4); и као што је још Он рекао: и ви ћете жалосни бити али ће се ваша жалост окренути на радост (Јов. 16, 20); и као што је још рекао: тешко вама који се смејете сада, јер ћете заплакати и заридати (Лк. 6, 25)!

Увиђајући да му је Аврам право одговорио на његову прву молбу грешник сада вапије с другом молбом:

Тада рече: молим те онда, оче, да га пошљеш кући оца мога. Јер имам пет браће: нека им посведочи, да не би и они дошли на ово место мучења.

Откуда наједанпут оволико милосрђе његово према другим људима, и оволика брига за спасење других? Није ово милосрђе, него је ово један други влажан прст који он тражи да га се дотакне, те да му се муке олакшају. Овим он открива један нарочити грех свој: саблажњавање других. Он је допао пакла, дакле, не само зато што је био немилосрдан према Лазару, него и зато што је својим лакоумним животом дао за пример браћи својој, и тиме и њих упропастио пропутивши им пут за пакао. А саблазан је страشان грех: Поклизнути сам, и

повући и друге за собом, значи заслужити несравњено тежу осуду него ли кад човек сам поклизне. Чујте како је страшну реч рекао сам Господ о ономе који саблажњава. *Боље би му било да му се воденични камен обеси о врату и да га баце у море него да саблзани једнога од ових малих* (Лк. 17, 1 – 2). А по свему изгледа да су браћа овога богаташа била млађа од њега. Зато, он најпре хтео би, да му Лазар приђе и опрости; а потом да поправи свој грех према браћи својој. Тада би се његов пламен ублажио и његова мука смањила. Ову молбу, дакле, упућује он Авраму не толико ради браће своје колико ради себе самог.

Рече му Аврам: они имају Мојсеја и пророка, нека њих слушају. А он рече: не, оче Авраме! него ако им дође ко из мртвих покајаће се. А Аврам му рече: ако не слушају Мојсеја и пророка, ни да ко из мртвих устане неће веровати.

Ни ову другу молбу богаташеву, дакле, Аврам такође не може да испуни. Он даје крупне и убедљиве разлоге зато. Нашто слати Лазара на земљу да опомиње људе, шта их чека после смрти, кад им је јасно

речено кроз Мојсеја и пророке, шта треба да чине па да се спасу? Хиљаде и хиљаде других људи спасли су себе не сведоџбом мртвих, него сведоџбом живих. Па кад су се толике хиљаде могле спасти слушајући Мојсеја и пророке, моћи ће и твоја браћа. Узалуд грешни богаташ настојава на својој молби, поткрепљујући је тиме, да *ако им дође ко из мртвих покајаће се*. Аврам, опет, с јаким разлогом, коначно одбија ту молбу. Шта помаже што ће им Лазар посведочити, ако они не слушају Мојсеја и поророке? Нису ли Мојсеј, Исаија и Илија видели Бога, и од имена Божјег говорили оно што су говорили? Па ако њима не верују, како ће веровати Лазару, ако им се овај јави из мртвих? Пре свега, ко је Лазар? човек на кога они ни за живота му нису обраћали пажњу као ни ти. А после, сумњиво је да су они уопште и чули за смрт беднога Лазара. Када су се они загледали у његово гнојаво лице, да би га сад познали ако им се јави из славе, светао као ангел? Када су они ослушнули његов глас да би га по гласу познали? Када су они чули исповест његовог чемерног живота, да би га по његовој историји познали? Неће ли рећи:

то је привиђење? Или некаква утвара? Или самообмана? Какво је добро донела Саулу појава Самуила из мртвих (! Сам. 28)?

Одговор Аврамов није ништа помогао грешнику у паклу, али зато може помоћи многим који данас изазивају духове мртвих, да би сазнали тајне небесне и као тобож укрепили се у вери. Заиста, нема лакшег пута да се сиђе с ума и падне у пропаст! Спиритизам је бежање са светлости у мрак и тражење светлости у мраку. Они који изазивају духове, да би дознали истину, доказују да не верују Господу Исусу. Но како могу разумни људи веровати духовима својих тетака и комшија – кад је још притом и питање, да ли су то уистини духови оних под чијим се именом јављају? – а неверовати Сведржитељу истине? Чиме могу тетке и комшије, и медијуми, и гатари, посведочити своје речи? А Христос је посведочио Своје речи крвљу Својом и крвљу хиљада, хиљада Својих верних који су за те речи живот свој положили. Уосталом Јевреји су видели не само дух васкрслог Лазара, него и тело и дух, па опет нису веровали него су још хтели убити Лазара (Јов. 12, 10 – 11) да не би сведочио истину.

Па су још Јевреји видели повраћену из мртвих кћер Јаирову, и сина Наинске удовице – па зашто не вероваше?

Па су видели многе мртве што устадоше из гробова при издисању Христовом – па зашто не вероваше? И најзад сазнали су поуздано о васкрслем Господу Исусу, па место да верују а они потплаћиваху стражаре да порекну истину и да објаве лаж. Није ли нам пак све то довољно да верујемо, но тражимо још сведоџби мртвих, ево нам их: ево Аврама, ево Лазара, ево грешног богаташа! Ево сведока и Раја и пакла, и то сведока, проверених не неким мањим него самим Господом Исусом. Ма ко од нас да јасно види очима Рај и пакао, и да чује овај разговор између Аврама и грешника, не би ни издалека могао веровати самоме себи, ни своме виду, ни своме слуху, колико верује кад то посведочи Тајновидац Христос Господ. Он је видео и чуо све ово што нам је у овој причи саопштио, и ми сад знамо истину. Да смо ми сами видели, ми би сумњали говорећи: можда је то неко привиђење, или сан, или халуцинација. Али Он је видео и чуо, Он који се није могао преварити нити, још мање, кога превари-

ти. О, браћо, кад би ми њему више веровали него себи! Он то и захтева од нас; и то је главни захтев Његовог Јеванђеља – да верујемо Њему више него себи; и више Њему него свима живима и свима мртвима. Није ли, уосталом, сличан случај са сваким правим путовођом и путницима које он води? не тражи ли он, да путници следују њему, и не траже пут својим неискусним очима, и не иду за лажним путовођама, који из неког свог рачуна кажу, да знају краћи и лакши пут?

Христос Господ је путовођ наш за Царство Своје, које нико не може боље познати од Њега. Христу морамо веровати више него својим варљивим очима и ушима, и ништавном умовању своме. Да не би били обмањивани разним сумњивим духовима и привиђењима, Он је у свом присуству отворио нам Рај и пакао, и пустио умрле да нам саопште оно шта нам је ради спасења потребно да знамо; у Својем присуству – да би сазнали праву истину о ономе свету и то онолико само од те истине, колико нам је нужно знати, колико да не би имали немилосрђе богаташево а да би имали стрпљење Лазарево, његову веру и

његову наду. И да не би ништа у овоме свету сматрали својом својином, него све што имамо – Божјом позајмицом ради спасења нашег и наших ближњих. Господу Исусу нека је зато слава и хвала, заједно са Оцем и Духом Светим – Тројици једнобитној и неразделној, сада и навек, кроза све време и сву вечност. *Амин.*

(недеља 23. Јеванђеље протумачено у 5. недељи)